

Barmhartigheid

Tussen mij en het christendom is het nooit echt wat geworden. Ik kan mij de diepe verontwaardiging die ik als kind voelde bij menige bijbelpassage nog heel goed herinneren. Niet alleen bij het oude testament, dat door veel christenen zelf ook tamelijk ruw en primitief gevonden wordt, maar juist ook bij het nieuwe testament. Zo was er de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard (Mattheüs 20). Sommige arbeiders werden vroeg in de ochtend gehoord en werkten de hele dag. Anderen werkten parttime, zeg, vanaf de lunchpauze, en weer anderen deden in de namiddag nog een enkel uurtje mee. Aan het eind van de dag kregen alle arbeiders één schelling van de heer van de wijngaard. Verwijten van de kant van degenen die de hele dag gewerkt hadden werden door de heer luchtig weggewoven: "Vriend ik doe u geen onrecht. Zijt gij het niet met mij eens geworden voor een schelling? Neem het uwe en ga heen; ik wil deze laatste hetzelfde geven als u. Staat het mij niet vrij met het mijne te doen wat ik wil?" Ook de gelijkenis van de verloren zoon (Lucas 15) kon mij maar matig bekoren. Zijn hele erfenis joeg hij er feestend en brassend doorheen, terwijl zijn broer in het ouderlijk huis een braaf en oppassend leven leidde. Maar het gemeste kalf van vader was voor de flierefluiter. Volgens mij werden hier elementaire principes van rechtvaardigheid met voeten getreden.

Dat zag ik verkeerd, zo werd mij dan uitgelegd. Hier was namelijk enerzijds sprake van de ondoorgrondelijke wegen Gods, en anderzijds van genade en barmhartigheid. Dit waren allemaal ethische principes die uitstegen boven de alledaagse rechtvaardigheidsprincipes die gewone stervelingen er op na hielden.

Als gezegd: het wou er bij mij niet in, ik bleef mij hardnekkig identificeren met de fulltime werkende arbeiders en de oppassende oudste zoon. Eenmaal volwassen slaag ik er nog steeds niet in om uit te stijgen boven de normale noties van rechtvaardigheid. Van veel kanten wordt deze weken betoogd dat het CDA, als christelijke partij, barmhartigheid voor recht zou moeten laten gaan en om die reden verzet zou moeten aantekenen tegen het terugkeerbeleid van minister Verdonk. Verdonk heeft besloten om een verblijfsvergunning toe te kennen aan asielzoekers die hier vijf jaar of langer zijn en nog steeds geen antwoord hebben op hun eerste asielaanvraag. Daarnaast is het blijkbaar staand beleid om gezinnen niet te scheiden; en als asielzoekers wel terug willen, maar niet terug kunnen, omdat hun land van herkomst niet meewerkt, kan dat ook nog leiden tot uitstel van terugkeer. Overige asielzoekers, die keer op keer van de rechter te horen hebben gekregen dat zij niet in aanmerking kwamen voor permanent verblijf, moeten terug en zullen daarbij worden geholpen, tenzij er sprake is van hoogst individuele omstandigheden die alsnog aanleiding zijn voor een verblijfsvergunning. Dat lijkt mij een helder en moreel goed te verdedigen beleid.

In CDA kringen wordt evenwel met enige regelmaat het barmhartigheidsprincipe ingeroepen. Zouden we om humanitaire redenen ook geen verblijfsvergunning moeten geven aan uitgeprocedeerde asielzoekers die hier al veel langer dan vijf jaar wonen, omdat zij gebruik maakten van alle beroepsmogelijkheden die de oude Vreemdelingenwet bood? Zouden we om humanitaire redenen geen verblijfsvergunning kunnen geven aan mensen wier kinderen hier geboren zijn en hier naar school gaan?

Steeds als ik dergelijke pleidooien hoor komt mijn oude reflex weer boven. Dan denk ik aan alle asielzoekers die nee te horen kregen op hun aanvraag en die deze afwijzing accepteerden. Asielzoekers die hun leven niet wilden laten opslokken door eindeloze juridische beroepsprocedures, ook al bood de Vreemdelingenwet hen die mogelijkheid wel. Asielzoekers die gewoon vertrokken, omdat het hen redelijk leek een rechterlijke uitspraak te respecteren. Dan denk ik aan asielzoekers die het niet aandurfd en om kinderen te krijgen, juist omdat hun asielverzoek was afgewezen. Zij wilden in een zo onzekere situatie liever niet

zwanger worden; zij vonden dat onverantwoord tegenover eventuele kinderen, die dan zouden moeten opgroeien in een land waar ze misschien niet zouden mogen blijven. Hoe leg je die mensen uit dat barmhartigheid zwaarder moet wegen dan rechtvaardigheid? Ik zou het niet kunnen, maar ik heb de redenering tegenover de fulltime arbeiders in de wijngaard ook nooit kunnen volgen. Het christendom en ik; wij passen niet bij elkaar. Tussen mij en de sociaal-democratie is het trouwens ook behoorlijk mis na de cryptische oproep tot burgerlijke ongehoorzaamheid van PvdA partijvoorzitter Koole aan het adres van “zijn” PvdA burgemeesters en wethouders in het NOS journaal van afgelopen woensdag. Hoe haalt een partij het in haar hoofd om door de kroon benoemde ambtsdragers als burgemeesters aan te zetten tot burgerlijke ongehoorzaamheid? Barmhartigheid gaat blijkbaar niet alleen boven alledaagse regels van rechtvaardigheid, barmhartigheid mag van de PvdA kennelijk ook zwaarder wegen dan staatsrechtelijke en democratische spelregels. Laten we hopen dat Koole, die zijn uitspraken later weer nuanceerde en gedeeltelijk introk, het inderdaad niet zo bedoelde als het klonk.